

Asia: VN/10855/2024

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisestä tunnistamisesta, luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot rajat ylittävän sähköisen tunnistamisen, sähköisten luottamuspalvelujen ja eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kansallisesta sääntelystä:

Sähköinen arkistointipalvelu on sisällytetty eIDAS-muutosasetuksen (EU 2024/1183) myötä uutena luottamuspalveluna asetuksen soveltamisalaan. eIDAS-asetuksen 45 i ja 45 j artikloissa säädetään sähköisistä arkistointipalveluista, joiden keskeisenä tavoitteena on turvata sähköisesti säilytettävien tietojen eheys ja saatavuus ajan kuluessa. Kuten muidenkin hyväksytyjen luottamuspalvelujen kohdalla, myös sähköisiin arkistopalveluihin soveltuvat yleiset vaatimukset, jotka koskevat mm. palveluntarjoajien rekisteröitymistä, valvontaa, turvallisuutta ja vastuuta.

Lausuttavassa hallituksen esityksessä ei ole erikseen huomioitu sähköisiä arkistopalveluita, vaan arkistopalveluita koskevien hyväksytyjen luottamuspalveluiden sääntely toteutuisi yleisten hyväksytyjä luottamuspalveluja koskevien vaatimusten perusteella. Kansallisarkisto katsoo, että lakiesitys on puutteellinen sähköisten arkistopalveluiden osalta.

Kansallisarkisto vastaa julkisen hallinnon arkistoinnin ohjauksesta ja vaikuttaa siten sähköisen arkistoinnin menetelmiin valtionhallinnossa, kunnissa, hyvinvointialueilla ja korkeakouluissa. Julkinen hallinto on potentiaalisesti hyvin keskeinen sähköisen arkistoinnin luottamuspalveluiden hyödyntäjä, joten kansallisen arkistoinnin ohjauksen huomiointi arkistopalveluiden hyväksyntämenettelyssä on keskeistä.

Kansallisarkistolla on asiantuntijaviranomaisena keskeinen osaaminen sähköisten tietoaineistojen pitkäaikaissäilyttämiseen liittyvissä teknisissä, juridisissa ja organisatorisissa kysymyksissä. Kansallisarkiston tulisi osallistua arkistopalveluiden vaatimustenmukaisuuden hyväksyntään yhteistyössä liikenne- ja viestintäviraston kanssa. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi käyttää

Kansallisarkistoa lain 20 §:n mukaisena asiantuntijana sähköisten arkistopalvelujen vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa pyytämällä Kansallisarkistolta lausuntoa sekä hyödyntämällä Kansallisarkiston asiantuntijoita arviointiprosessissa.

Lain 23 §:ssä säädettäisiin liikenne- ja viestintäviraston toimivallasta antaa tarkempia määräyksiä luottamuspalvelun tarjoajan ja sen tarjoaman palvelun vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ottaen huomioon, mitä eIDAS-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetään. Kansallisarkisto katsoo, että arkistopalveluja koskevien arviointiperusteiden valmistelu ja antaminen tulisi toteuttaa liikenne- ja viestintäviraston ja Kansallisarkiston yhteistyönä.

Kansallisarkiston ja liikenne- ja viestintäviraston roolista sähköisten arkistopalvelujen hyväksyntämenettelyistä tulisi säätää tarkemmin omassa pykälässä, kuten on tehty esimerkiksi hyväksytyn sähköisen allekirjoituksen ja sähköisen leiman luontivälineen sertifiointin osalta (26§). Tämä varmistaisi, että sähköisiä arkistointipalveluita koskevissa arviointiperusteissa voidaan käytännössä huomioida kansallinen arkistoinnin ohjaus ja riittävä sähköisiä arkistopalveluita koskeva asiantuntemus.

Huomiot koskien digitaalista henkilöllisyystodistusta:

-

Huomiot kansallisen vahvan sähköisen tunnistamisen turvallisuutta parantavista muutoksista:

-

Huomiot koskien kansallista ekosysteemikuvausta:

-

Eräkaski Mikko
Kansallisarkisto